

YABANCI LARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ALANINDA HAZIRLANAN LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE BİR İNCELEME¹

K. Kaan BÜYÜKİKİZ

Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, kaanbuyukikiz@gantep.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, yabancı lara Türkçe öğretimi alanında 1981-2012 yılları arasında hazırlanan lisansüstü tezleri; türüne, yapıldığı yıllara, konularına, çalışılan dil becerilerine ve kullanılan yöntemlere göre sınıflandırarak değerlendirmektir. Araştırma için yapılan kaynak taramasında büyük oranda YÖK'ün Ulusal Tez Merkezi veri tabanı kullanılmıştır. Ancak bu veri tabanının yanında üniversitelerin tez merkezlerinden ve önceki yıllarda bu konuda hazırlanmış yazılı kaynaklardan da yararlanılmıştır. Araştırma sürecinde tez taramaları özellikle "yabancı lara Türkçe öğretimi" kavramı etrafında yoğunlaştırılmıştır. Yapılan tarama sonucu 147 lisansüstü tez (125 yüksek lisans, 22 doktora) belirlenmiştir. Belirlenen tezlerle ilgili kodlamalar araştırmacı tarafından bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir. Kodlama güvenilirliğini sağlamak için yapılan kodlamalar iki alan uzmanı tarafından yeniden incelenmiştir. Yabancı lara Türkçe eğitimi konulu tezlerin kodlanması sürecinde her bir tez sadece bir defa kodlanmıştır. Ancak konu değerlendirmesinde birden fazla başlığı ilgilendiren tezler ilgili oldukları her bir alt başlık için ayrı ayrı değerlendirilmiş ve kodlanmıştır. Elde edilen sonuçlardan hareketle bu alanda çalışan uzmanlara, araştırmacılara ve kurumlara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, Yabancı lara Türkçe öğretimi, lisansüstü tezler.

AN INVESTIGATION ON GRADUATE DISSERTATIONS WRITTEN ON TURKISH TEACHING AS A FOREIGN LANGUAGE

Abstract

The purpose of the present study is to classify and evaluate the graduate dissertations on teaching Turkish as a foreign language prepared between 1981 and 2012 according to their types, topics, the years they were done, the language skills and the methodology used in them. The database of YOK National Dissertation Center was substantially used so as to gather the data. However, beside this database, dissertation centers of the universities and previous studies on this topic were also referred. During the study, dissertation review was concentrated specifically on the concept of "teaching Turkish to foreigners". According to the review results 147 graduate dissertations (125 MA thesis and 22 Ph.D. dissertations) were found. The coding of these dissertations was done via computer by the researcher. In order to assure the coding reliability, the coding was checked by two experts in the field. During the coding process each dissertation was coded only once. Nevertheless, while evaluating the topics, dissertations related to more than one category were evaluated and coded separately for each subcategory. In the light of the results, some suggestions were given for the experts and researchers studying in the field.

Keywords: Turkish teaching, teaching Turkish to foreigners, dissertations.

¹ Bu çalışma, VI. Uluslararası Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Kurultayında (4-6 Temmuz, 2013, Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, Bölümü, Niğde) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1. Giriş

İnsanlar arasında iletişimin sağlanmasında kullanılan en temel araç dildir. En önemli iletişim aracı olarak kullanılan dil, insanların duygularını, düşüncelerini, bilgi ve birikimlerini birbirlerine aktarmada önemli bir rol oynamaktadır. Dil, bütün bu işlevlerinin yanı sıra kültürel mirasın da en önemli taşıyıcısıdır. Bu açıdan bakıldığında dil, ulusal kimliğin oluşmasındaki en temel öğelerdendir.

Günümüzde, dünya üzerindeki ülkeler arasındaki kültürel, siyasal, bilimsel ticari vb. ilişkiler her geçen gün artarak ilerlemektedir. Ülkeler arası ilişkilerin gelişmesinin bir sonucu olarak farklı ülkelere mensup insanlar çeşitli sebeplerle yabancı dil öğrenmekte bu durum da çok dilliliğin ve çok kültürlülüğün giderek önem kazanmasına ortam hazırlamaktadır. Bugün Türkçe öğrenimine olan istek de gerek yukarıda belirtilen nedenler gerekse dünyada ve Türkiye'nin bulunduğu coğrafyadaki gelişim ve değişimlere paralel olarak hızla artmakta; Türkçe, farklı ülke insanları tarafından farklı sebeplerle öğrenilmektedir. Günümüzde birçok ülkeden çok sayıda insan çeşitli sebeplerle Türkçe öğrenmek için hem ülkemize gelmekte hem de yurt dışındaki Türkçe öğretim merkezlerinde Türkçe öğrenmektedir ve bu sayı her geçen gün artmaktadır. Bu durum Türkçeyi, yurt içinde ve yurt dışında yabancıların öğrendikleri bir diline haline getirirken aynı zamanda da Türkçenin yabancı dil olarak öğretimin önemini ortaya koymaktadır.

Bugün Türkçe'nin yabancılarla öğretimi dünyadaki gelişmelere paralel olarak üniversitelerimiz ve ilgili kurum-kuruluşlar tarafından bilimsel-akademik seviyede ele alınıp araştırılmakta; konuyla ilgili tezler, makaleler, kitaplar, bildiriler hazırlanmaktadır. Yabancılarla Türkçe öğretiminin niteliği kadar bu alanın ihtiyaçlarına cevap veren tezlerin niteliği de önemlidir. Yabancılarla Türkçe öğretimi alanıyla ilgili hazırlanmış lisansüstü tezleri, makaleleri, kitapları ve bildirileri değerlendiren çalışmaların pek fazla olduğunu söylemek mümkün değildir. Aşağıda bu alanda yapılan bazı çalışmalara yer verilmiştir.

Demircan (1982) "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Bir Kaynakça Denemesi" adlı çalışmasında yabancılarla Türkçe öğretimi ile ilgili yapılan çalışmalara yer vermiştir.

Demircan ve Ersözden (1990) tarafından hazırlanan "Türkçe Öğretimi Kaynakçası" adlı çalışmada yabancılarla Türkçe öğretimi üzerine yazılan bazı kitap ve makalelere yer verilmiştir.

Mert (2002:349-381) Türkçenin eğitimi ve öğretimi üzerine hazırladığı bibliyografya çalışmasında 132 lisansüstü tez, 190 makale, 72 kitap ve 34 seminer-bildiriye yer vermiştir. Lisansüstü tezler içerisinde 19'u yabancılarla Türkçe öğretimi üzerine hazırlanmıştır.

Bayraktar (2003:58-71) çalışmasında Türkçenin yabancılarla öğretiminin tarihsel gelişimi hakkında bilgi vermiş ve bu alanda yazılmış tarihi kaynakları tanıtmıştır.

Coşkun (2003) Türkçe ve edebiyat eğitimi alanında hazırlanan tezleri konularına, türüne, yapıldıkları üniversite, enstitü ve yıllara göre sınıflandırdığı çalışmasında 322 yüksek lisans 83 doktora olmak üzere toplam 405 tez tespit etmiştir. Bu tezler içerisinde 13'ü yüksek lisans, 7'si doktora olmak üzere toplam 20 adet yabancılara Türkçe öğretimi tezi belirlemiştir.

Özbay (2008) Türkçe eğitimi üzerine hazırlanan kitapları, makaleleri, lisansüstü çalışmaları ve internet adreslerini derlediği çalışmasında; 479'u yüksek lisans, 119'u doktora tezi olmak üzere toplam 598 tez belirlemiştir. Özbay bu çalışmasında yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili tezlere, kitaplara, makalelere de yer vermiştir.

Yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili bir kaynakça çalışması yapan Erdem (2009:888-937) bu alanda yazılmış tarihi ve çağdaş kaynaklara yer vererek bu kaynakları kısaca tanıtmıştır. Erdem, çalışmasında ayrıca yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan toplam 25 adet lisansüstü tezi listelemiş; çeşitli dergilerde yayınlanmış 121 makale ve çeşitli sempozyumlarda sunulan 135 bildiriye yer vermiştir.

Göçer ve Moğul (2011:797-810) da araştırmasında, yabancılara Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimine ve bu alanda yazılan tarihi kaynaklara yer vermiş; Türkçe öğretiminin Türkiye'deki ve dünyadaki durumundan söz etmiştir. Araştırmacı, yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan 17 lisansüstü tezi listelemiş ve bu alanda yayınlanmış bazı ders kitaplarına yer vermiştir.

Coşkun, Özçakmak ve Balcı'nın (2011) Türkçe eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezleri belirlemeye çalıştığı çalışmada toplam 1564 tez listelenmiştir. Çalışmada 1981-2010 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili 85 tez tespit edilmiştir.

Göçer vd. (2012:73-126) çalışmasında, yabancılara Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış 223 kitap, 114 makale, 110 lisansüstü tez ve 123 bildiriye yer vermiştir.

Kahrıman vd. (2013:80-132) araştırmasında, yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanmış 186 kitap, 155 makale, 174 lisansüstü tez, 229 seminer, kurultay, ve sempozyum bildirisine yer vermiştir.

Bir alandaki problemlerin doğru tespit edilmesi ve problemlere doğru çözümler üretilmesi için o alanda bilimsel çalışmaların yapılması son derece önemlidir. Yabancılara Türkçe öğretiminde de önemli sorunlar olduğu bir gerçektir. Alanla ilgili yapılan bilimsel çalışmalar, sorunların doğru biçimde ortaya konulmasında ve bu sorunlar için uygun çözümler belirlenmesinde; program, yöntem-tekniklerin ve eğitim araçlarının geliştirilmesinde büyük rol oynamaktadır.

2. Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, yabancılara Türkçe öğretimi alanında 1981-2012 yılları arasında hazırlanan lisansüstü tezleri; türüne, yapıldığı yıllara, konularına, çalışılan dil becerilerine ve kullanılan yöntemlere göre sınıflandırarak değerlendirmektir.

3. Yöntem

Bu araştırmada, Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaca ulaşmak için Araştırmanın yöntemi, olayları, olguları doğal koşulları içerisinde incelemeyi hedefleyen *alan araştırmasıdır*. Araştırmada ise *tarama modeli* kullanılacaktır. Tarama modeli, var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde “gözleyip” belirleyebilmektir (Karasar, 2010:77). Bu çalışmada bu yöntem ile elde edilen bulgular, istatistiksel tekniklerle değerlendirilmiştir. Öncelikle yazılı kaynaklardan ve internet aracılığıyla Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin listesi oluşturulmuştur. Tarama sürecinde öncelikle YÖK’ün Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı kullanılmıştır. (Tez taraması son olarak 2012 yılı Haziran ayında yapılmıştır.) YÖK veri tabanında olmayan tezler için de üniversitelerin tez merkezlerinden ve daha önce yapılan bibliyografya çalışmalarından faydalanılmıştır. Tarama sürecinde ağırlıklıla “yabancılara Türkçe öğretimi” ve ilgili kavramlardan yararlanılmıştır. Daha sonra ise bu tezler türüne, yapıldığı yıllara, konularına, çalışılan dil becerilerine ve kullanılan yönteme göre sınıflandırılmıştır.

3.1. Kapsam ve Sınırlılık

Bu araştırma, yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili olarak belirlenmiş kavramlardan hareketle tespit edilmiş, 1981-2012 yılları arasında hazırlanmış 147 lisansüstü tez (125 yüksek lisans, 22 doktora) ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan bibliyografya çalışmalarının incelenmesi sonucunda Türkçe öğretiminin diğer çalışma alanları olan Türk soylulara Türkçe öğretimi ve İki dillilere Türkçe öğretimi ile ilgili hazırlanan çalışmaların da yabancılara Türkçe öğretimi çalışmaları içerisine dâhil edildiği belirlenmiştir. Bu çalışma ise sadece yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan tezler ile sınırlandırılmıştır.

4. Bulgular ve Yorum

1981-2012 yılları arasında Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesi sonucunda bu tezlerle ilgili şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Hazırlanan lisansüstü tezlerin yıllara ve türüne ilişkin sayısal sonuçlar Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanındaki Tezlerin Yıllara ve Türüne Göre Dağılımı

Yıllar	Yüksek lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
1981-2000	21	16.8	8	36,36	29	19,72
2001-2005	18	14.4	7	31,82	25	17,01
2006-2012	86	68.8	7	31,82	93	63,27
Toplam	125	100	22	100	147	100

Tablo 1'e göre yabancılara Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezlerin büyük bir bölümü yüksek lisans tezlerinden (125 adet -%85,03) oluşmaktadır. Doktora tezlerinin oranı ise %14,97'dir. Lisansüstü tezlerin hazırlanış yılına göre dağılımında ise en çok tezin %63,27 ile 2006-2012 yılları arasında hazırlandığı anlaşılmaktadır. Bu tabloda en düşük oran ise %17,01 ile 2001-2005 yılları arasında kapsamaktadır. Tablo 1'deki ilgi çekici nokta doktora tezlerinin oranının yüksek lisans tezlerinin oranına göre çok az olmasıdır. Ayrıca doktora tezlerinin oranının yıllar geçtikçe hemen hemen aynı kalmasıdır.

Hazırlanan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımlarının yanında içerik olarak hangi konu başlıkları etrafında oluşturuldukları da önem arz etmektedir. 1981-2012 yılları arasında hazırlanan yabancılara Türkçe eğitimi alanındaki lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir:

Tablo 2: Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanındaki Tezlerin Konusuna Göre Dağılımı

Konu	f	%
Dil bilgisi incelemeleri	38	%25.85
Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan ders kitaplarının incelenmesi	17	%11,56
Karşılaştırma çalışmaları	14	%9.52
Yöntem önerileri	12	%8.16
Edebi türlerin kullanımı	12	%8.16
Sözcük öğretimi	10	%6.80
Araç-gereç ders materyali önerisi	10	%6.80
Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi	6	%4.08
Yabancılara Türkçe öğretimi sürecinde karşılaşılan güçlükler	5	%3.40
Diğer	23	%15.64
TOPLAM	147	%100

Tablo 2 incelendiğinde yabancılara Türkçe eğitimi alanında çalışılan konularda en yüksek oranı (%25.85) dil bilgisi incelemelerinin oluşturduğu anlaşılmaktadır. Bunu sırasıyla "Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan ders kitaplarının incelenmesi" (%11,56) ve "karşılaştırma çalışmaları" (%9.52) takip etmektedir. Yüksek orana sahip diğer başlıkları "Yöntem önerileri" (%8.16), "Edebi türlerin kullanımı" (%8.16) ve "Sözcük öğretimi" (%6.80) oluşturmaktadır. %8,16

oranına sahip yöntem önerileri çalışmalarında var olan yabancılara Türkçe öğretim yöntemlerinden bazıları (Yaratıcı yazma, Göreve Daylı Öğretim Yöntemi, Görev Odaklılık vb.) kullanılmıştır.

Tablo 3: 1981-2000 Yılları Arasında Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanındaki Tezlerde En Çok Çalışılan Beş Konunun Dağılımı

Konu	f	%
Dil bilgisi incelemeleri	8	%27,58
Karşılaştırma çalışmaları	4	%13,79
Yöntem önerisi	2	%6,89
Edebi türlerin kullanımı	2	%6,89
Yabancılara Türkçe öğretimi sürecinde karşılaşılan güçlükler	2	%6,89

Tablo 3 incelendiğinde 1981-2000 yılları arasında Yabancılara Türkçe eğitimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde çalışılan konuların en çok “Dil bilgisi incelemeleri” (%27,58), “Karşılaştırma çalışmaları” (%13,79) ve “Yöntem önerisi” (%6,89) olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4: 2001-2005 Yılları Arasında Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanındaki Tezlerde En Çok Çalışılan Beş Konunun Dağılımı

Konu	f	%
Dil bilgisi incelemeleri	8	%32
Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi	3	%12
Karşılaştırma çalışmaları	3	%12
Araç-gereç ders materyali önerisi	2	%8
Yöntem önerisi	2	%8

Tablo 4’e göre 2001-2005 yılları arasında Yabancılara Türkçe eğitimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde en çok çalışılan konuları “Dil bilgisi incelemeleri” (%32), “Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi” (%12) ve “Karşılaştırma çalışmaları” (%12) oluşturmaktadır.

Yabancılara Türkçe eğitimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde sayısal anlamda ciddi bir artışın görüldüğü 2006-2012 yılları arasında en sık çalışılan konu başlıklarına ilişkin sonuçlar Tablo 5’de gösterilmiştir:

Tablo 5: 2006-2012 Yılları Arasında Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanındaki Tezlerde En Çok Çalışılan Beş Konunun Dağılımı

Konu	f	%
Dil bilgisi incelemeleri	22	%23,65
Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan ders kitaplarının incelenmesi	14	%15,05
Edebi türlerin kullanımı	9	%9,67
Yöntem önerisi	8	%8,60
Araç-gereç ders materyali önerisi	7	%7,52

Tablo 5'e göre 2006-2012 yılları arasında Yabancılara Türkçe eğitimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde en çok çalışılan konuları "Dil bilgisi incelemeleri" (%23,65), "Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan ders kitaplarının incelenmesi" (%15,05) ve "Edebi türlerin kullanımı" (%9,67) oluşturmaktadır.

Yabancılara Türkçe eğitimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde en çok çalışılan konular incelendiğinde dikkat çeken nokta hem tezlerin tamamında; 1981-2012 yılları arasında hem de çalışılan konuların yıllara göre dağılımında 1981-2000 / 2001-2005 / 2006-2012 en yüksek orana dil bilgisi çalışmalarının sahip olmasıdır. Dil bilgisi çalışmaları üzerine hazırlanan tezlerde araştırmacılar genellikle öğrencilere kompozisyon yazdırmış ve bu kompozisyonlarda öğrencilerin yaptıkları gramer hatalarını tasnif etmişlerdir. Bu durum yazma becerisinin ölçülmesinin diğer becerilere göre daha kolay olması ile açıklanabilir.

Tablo 6: Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara ve Dil Becerilerine ve "Okuma (O) -Dinleme (D) - Konuşma (K) – Yazma (Y) – Diğerleri (Diğ.)" Göre Dağılımı

Yıllar	Yüksek Lisans										Toplam	
	O		D		K		Y		Diğ.		f	%
Beceriler	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1981-2000	2	9,5	-	0	-	0	6	28,5	13	62	21	16,8
2001-2005	2	11	-	0	-	0	8	44,5	8	44,5	18	14,4
2006-2012	6	7	3	3,49	4	4,6	28	32,6	45	52,3	86	68,8
Toplam	10	8	3	2,4	4	3,2	42	33,6	66	52,8	125	100

Tablo 6'dan 1981-2000 yılları arasında yabancılara Türkçe eğitimi alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde en çok çalışılan becerilerin yazma (f=6, %28,5), okuma (f=2, %9,5), şeklinde olduğu anlaşılmaktadır. Hiçbir becerinin çalışılmadığı tezler ise (f=13, %62)'dür. Bu yıllar arasında dinleme ve konuşma becerisi hiç çalışılmayan beceriler olarak dikkat çekmektedir.

Tablo 6'ya göre 2001-2005 yılları arasında en çok çalışılan beceriler, yazma (f=8, %44,5), okuma (f=2, %11) şeklindedir. Hiçbir becerinin çalışılmadığı tezler ise (f=8, %44,5) 'dir. 2006-2012 yılları arasında ise yazma (f=28, %32,6), okuma (f=6, %7), konuşma (f=4, %4,61), dinleme (f=3, %3,49) şeklindedir. Bu yıllar arasında hiçbir becerinin çalışılmadığı tezler (f=45, %52,3) şeklinde oluşmaktadır.

1981-2012 yılları arası yabancılara Türkçe eğitimi alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde en çok çalışılan beceriler yazma (f=42,%33,6), okuma (f=10, %8), dinleme (f=3, %2,4) ve konuşma (f=4, %3,2) şeklindedir. Bu yıllar arasında hiçbir becerinin çalışılmadığı tezler (f=66, 52,8)'dir. Bu durum yazma becerisi üzerinde yoğunlaşılmasının açık bir göstergesi iken diğer becerilerin ihmal edildiğinin de ispatıdır.

Tablo 7: *Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan Doktora Tezlerinin Yıllara ve Dil Becerilerine ve “Okuma (O) -Dinleme (D) - Konuşma (K) – Yazma (Y) – Diğerleri (Diğ.)” Göre Dağılımı*

Yıllar	Doktora										Toplam	
	O		D		K		Y		Diğ.		f	%
Beceriler	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1981-2000	-	0	-	0	-	0	4	50	4	50	8	36,4
2001-2005	1	14,3	-	0	-	0	-	0	6	85,7	7	31,8
2006-2012	-	0	-	0	1	14,3	4	57,1	2	28,6	7	31,8
Toplam	1	4,5	-	0	1	4,5	8	36,4	12	54,6	22	100

Tablo 7’ye göre 1981-2000 yılları arasında yabancılara Türkçe eğitimi alanında hazırlanan doktora tezlerinde yazma (f=4, %50) hiçbir becerinin çalışılmadığı tezler (f=4, %50) şeklinde oluşurken okuma, dinleme, konuşma becerilerinin hiç çalışılmamış olması dikkat çekicidir. 2001-2005 yılları arasında, okuma (f=1, %14,3), hiçbir becerinin çalışılmadığı tezler (f=6, %85,7) iken yazma, dinleme, konuşma becerileri hiç çalışılmamıştır.

2006-2012 yılları arasında en çok çalışılan beceriler yazma (f=8, %36,4), okuma (f=1, %4,5), konuşma (f=1, %4,5) şeklindedir. Bu yıllara arasında hiçbir becerinin çalışılmadığı tezlerin oranı %54,6 (12) ‘dir.

1981-2012 yılları arası yabancılara Türkçe eğitimi alanında hazırlanan doktora tezlerinde en çok çalışılan beceriler yazma (f=8, %36,4), okuma (f=1, %4,5), konuşma (f=1, %4,5), şeklindedir. Doktora tezlerinde en çok çalışılan becerinin yazma olduğu tablo 7’den anlaşılmaktadır. Bu sonuçlar yüksek lisans tezlerinde çalışılan dil becerileri ile örtüşmektedir.

Tablo:8 *Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Dil Becerilerine (Okuma -Dinleme - Konuşma – Yazma – Diğerleri) Göre Dağılımı*

Yazma		Okuma		Konuşma		Dinleme		Diğer		toplam	
n	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
50	34	11	7,48	5	3,42	3	2,04	78	53,06	147	100

Tablo 8 incelendiğinde 1981-2012 yılları arasında Yabancılara Türkçe eğitimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin tamamında en çok çalışılan becerilerin sırasıyla yazma (f=50, %34), okuma (f=11, %7,48), konuşma (f=5, %3,42) ve dinleme (f=3, %2,04) şeklinde olduğu görülmektedir. Bu durum yazma becerisinin çalışılmasının ve ölçülmesinin diğer becerilere göre kolay olması ile açıklanabilir.

Tablo 9: Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanındaki Tezlerin Yıllara Yönteme Göre Dağılımı

Yıllar	Yüksek lisans				Doktora				Toplam			
	Betimsel		Deneysel		Betimsel		Deneysel		Betimsel		Deneysel	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1981-2000	21	100	-	0	8	100	-	0	29	19,7	0	0
2001-2005	17	94,4	1	5,6	5	71,4	2	28,6	22	15	3	2,1
2006-2012	81	94,2	5	5,8	4	57,1	3	42,9	85	57,8	8	5,4
Toplam	119	95,2	6	4,8	17	77,3	5	22,7	136	92,5	11	7,5

Tablo 9 incelendiğinde 1981-2000 yılları arasında yabancılara Türkçe eğitimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin (yüksek lisans-doktora) tamamının 29 (%100) betimsel yöntemle hazırlandığı görülmektedir.

2001-2005 yılları arasında ise yüksek lisans tezlerinin 17'si (%94,4) betimsel 1'i (%5,6) deneysel yöntemle hazırlanmıştır. Doktora tezlerinin ise 5'i (%71,4) betimsel, 2'si (%28,6) deneysel yöntemle hazırlanmıştır.

2006-2012 yılları arasında ise yüksek lisans tezlerinin 81'i (%94,2) betimsel 5'i (%5,8) deneysel; doktora tezlerinin 4'ü (%57,1) betimsel 3'ü (%42,9) deneysel yöntemle hazırlanmıştır.

1981-2012 yılları arası hazırlanan lisansüstü tezlerinin 136'sı (%92,5) betimsel, 11'i (7,5) deneysel olarak hazırlanmıştır.

5. Sonuç ve Öneriler

1. Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış olan tezlerin türlerine ait dağılım sonuçlarına göre tezler büyük oranda yüksek lisans düzeyinde hazırlanmıştır. (125 adet yüksek lisans tezinin oranı -%85,03'tür.) 22 adet doktora tezinin oranı ise %14,97'dir. Alanın akademik anlamda yaygınlık kazanmasında yaşanan sıkıntıları özellikle doktora tezlerinin sayısından anlamak mümkündür. Başta alanın bağımsız bir ana bilim dalı veya bilim dalı olarak düzenlenmemiş olması lisansüstü tezlerin hem sayısını hem de niteliğini etkilemektedir.

2. Lisansüstü tezlerin hazırlanma dönemine bakıldığında en çok tezin %63.27 ile 2006-2012 yılları arasında hazırlandığı anlaşılmaktadır. Bu durum, yabancılara Türkçe öğretimi alanının son dönemde önemini kavradığının açık bir göstergesidir. Bu tabloda en düşük oran ise %17.01 ile 2001-2005 yılları arasında kapsamaktadır. Daha uzun bir aralığı içermesine rağmen 1981-2000 yılları arasındaki oran ise %19,72'dir. Bu sonuç, 1981-2000 yılları arasındaki alanın tanımlanması ve hangi başlıklar altında değerlendirmelerin yapılması gerektiği tartışmalarının olduğu bir dönem olduğu şeklinde nitelendirilebilir.

3. Lisansüstü tezlerin konu belirleme sürecindeki eğilimler yabancılara Türkçe öğretimine bakış açımızı yansıtmaları açısından önemlidir. Değerlendirmeye alınan konu başlıkları içerisinde en yüksek oranı dil bilgisi yanlışlarını belirleyen çalışmalarla (%25.85), Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan ders kitaplarını inceleyen (%11,56) çalışmalar oluşturmaktadır.

4. Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış olan lisansüstü tezler çalışılan dil becerileri açısından değerlendirildiğinde; hazırlanan araştırmalarda büyük oranda yazma becerisinin (50 adet %34), çalışıldığı anlaşılmaktadır. Yazma becerisini sırayla okuma (11adet %7,48), ve çok düşük oranlara sahip olmakla beraber konuşma (5 adet %3,42) ve dinleme becerileri (3 adet 2,04) izlemektedir. Bu sonuç bize yazma becerisi üzerinde bir yoğunlaşma olduğunu ancak diğer beceri alanlarının göz ardı edildiğini ortaya koymaktadır. Ancak dil öğretiminin sağlıklı sonuçlanması dil öğrenen bireylerin tüm becerileri kullanabilmesiyle doğru orantılıdır. Bunun için bu alanda yapılacak çalışmalarda dinleme ve konuşma becerilerine de ağırlık verilmesi gerekmektedir.

5. Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış olan lisansüstü tezler kullanılan bilimsel yöntemler açısından değerlendirildiğinde betimsel çalışmalar büyük bir orana (136 adet %92,5) sahipken; deneysel çalışmalar daha az bir orana (11 adet %7,5) sahiptir. Ebetteki betimsel çalışmalar çok önemlidir ancak dört temel becerinin eşit oranda gelişmesinde deneysel çalışmaların da büyük katkısının olacağı göz ardı edilmemesi gereken bir gerçektir.

Son yıllarda yabancılara Türkçe öğretimi alanında yapılan tez sayısında belirgin bir artış görülse de ülkemiz için bu alanda yapılmış çalışmaların yeterli olduğunu söylemek mümkün değildir. Alanla ilgili pek çok alt başlığa ilişkin problemler hâlâ çok sayıda araştırmaya ihtiyaç duymaktadır. Türkçe eğitimi bölümleri içerisinde yabancılara Türkçe öğretimi ana bilim dallarının sayısının artırılması bu alanda yapılacak tezlerin sayısını ve niteliğini doğrudan etkileyeceği söylenebilir. Etkisi ve öneminden sürekli bahsedilse de bu alandaki çalışmaların Türkçe eğitiminin diğer alanlarına göre sınırlı kalması üzücüdür.

Kaynakça

Bayraktar, N. (2003). Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihsel Gelişimi. *Dil Dergisi*. 119: 58-71.

Coşkun, E. (2003). "Türkçe ve Edebiyat Eğitimi Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri Üzerine Bir Değerlendirme". *Eğitimde Bilime Katkı: Lisansüstü Eğitim Sempozyumu (1-4 Ekim 2003) Bildiri Özetleri*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Sözlü Bildiri).

Coşkun, E., Özçakmak, H. ve Balcı, A. (2011). Türkçe Eğitiminde Eğilimler: 1981-2010 Yılları Arasında Yapılan Tezler Üzerine Bir Meta-Analiz Çalışması. 4. *Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı Bildiri Özetleri*, 8-9 Eylül 2011, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi (Sözlü Bildiri).

Demircan, Ö. (1982). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Bir Kaynakça Denemesi. *Yabancı Dil Öğretim Sorunları, Gözlemler, Öneriler*, s. 115-125 İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Demircan, Ö. ve Ersözden, A. (1990). Türkçe öğretimi Kaynakçası. I. Dilbilim Sempozyumu Bildirileri, 17-18 Mayıs 1990, s. 267-291. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

*Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan
Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme*

Erdem, İ. (2009). Yabancılara Türkçe Öğretimiyle İlgili Bir Kaynakça Denemesi. *Turkish Studies*, volume 4/3, bahar, 888-937.

Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi İle İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış. *Turkish Studies*, volume, 6/3yaz,797-810.

Göçer, A., Tabak, G. ve Coşkun, A. (2012). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Kaynakçası. *Tübar*, 32, 73-126.

Kahrıman, R., Dağtaş, A., Çapoğlu, E. ve Ateşal, Z. "Yabancılara Türkçe Öğretimi Kaynakçası". (2013). *Türük*, 1. 80-132.

Karasar, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Mert, O. (2002). "Türkçe'nin Eğitim Ve Öğretimi Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi." *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, sayı:19. 349-381

Özbay, M. (2008). *Türkçe Öğretimi Kaynakçası*. Ankara: Öncü Kitap.